

Claudii Fleurii Abbatis Historia Ecclesiastica

Ab anno Christi 1589. usque ad annum 1595 - Una Cum Criticis R.P.
Honorati A S. Maria Carmel. Discalc. Observationibus In Historiam
Ecclesiasticam Abbatis Fleurii

Fleury, Claude

August. Vind. [u.a.], 1772

VD18 90118669

§. 9. Edictum circa Regni beneficia, atque Bituricensis Archiepiscopi
postulata.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-67252](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-67252)

§. IX.

Sæcul. XVI.
A. C. 1592.

*Edictum circa Regni beneficia, atque
Bituricensis Archiepiscopi
postulata.*

Hæc pia Regis consilia Catholicos quidem ingenti affecerant lætitia, arctius tamen Henricus IV. subditorum suorum animos sibi devinciebat, dum sub idem tempus aliud edictum circa Regni beneficia promulgari curabat; cum enim Turonensis, & Catalaunensis Curia pro obtinendis beneficiis deinceps Romam recurrere prohibuisset, ac Præsules hæc beneficia ad Regis beneplacitum reservari consensissent, ideo ex hoc abusu contingere solebat, quod beneficia, quamprimum vacarent, promiscue cujuscunque generis, & sexus Personis tanquam in præmium conferrentur, ecclesiasticorum vero bonorum administratio a supremo Senatu committeretur cuidam Sacerdoti illius Diæcesis, in qua situm erat hoc beneficium, ita, ut hic Presbyter Oeconomi spiritualis nomen gereret: cum autem a potissimis hæc res tanquam sacris Canonibus adversa, scandalosa, gregis salutis nociva, ac Calvinistarum usurpationibus haud absimilis damnaretur. hinc introducta hac corruptela Renatus Belnensis Bituricensis Archiepiscopus, vir

Davit. l. c.

Sæcul. XVI. eruditione sua præclarus sibi persuasum
A C. 1592. habebat, quod ipsemet aliunde Gallo-
 rum Primatis honore insignis haud dif-
 ficulter impetrare posset, ut beneficio-
 rum collatio intra regnum ad ipsum
 devolveretur, ac proin iisdem juribus,
 quibus Papa in univèrsa Ecclesia gau-
 det, ipse in tota Francia potiri posset:
 hic enim Prælati unice eo collimabat,
 ut sub quæsito corruptelas circa Bene-
 ficiorum collationem grassantes tollendi
 obtentu sese tanquam Franciæ Patri-
 archam proclamare valeret.

Verumtamen Borbonius Cardina-
 lis, aliique Proceres Catholici compro-
 batum reddebant, quod hoc Bituri-
 censis Archiepiscopi consilium eo ten-
 deret, ut Franciæ regnum a sacræ Se-
 dis obsequio averteretur, introducto-
 que schismate omnis revocandæ unio-
 nis spes præcideretur. His quoque ad-
 debant illi, quod ejusmodi rem nun-
 quam toleraturi essent, si tamen iis
 invitis ille Archiepiscopus votis dam-
 naretur, ipsi, quid consilii in hac rerum
 vicissitudine capere deberent, haud
 ignari forent. His querelis permotus
 Rex suam mentem declarabat his
 verbis: „obedientiam sacræ Sedi debi-
 „tam infringi nunquam permittam,
 „quàmvis vero, ut forte cuidam malo
 „obviamiretur, aurum Romam trans-
 „ferri

„ferri prohibitum, simulque, ne re- Sæc. XVI.
 „gnum Italarum prædæ exponatur, hoc A.C.1592.
 „interdicto cautum esset, id tamen dun-
 „taxat interea ad tempus statutum fuit,
 „donec Romana Aula sese legitimi ad
 „Regnum Successoris juribus opponere
 „cessaret: de cetero autem adeo nihil
 „immutare intendo, ut potius res sa-
 „cras, Religionem, atque Ecclesiæ Gal-
 „licanæ privilegia in eodem statu, quo
 „ea ad regni mei exordium reperi, sarta
 „servare velim: hanc ob rem præter alia
 „præcipio, ut omnes, quæ tertio mense
 „post edicti mei promulgationem fient,
 „nominations ad Episcopatus, Abba-
 „tias, aliaque beneficia electiva per
 „cessionem, mortem, aut rebellionis
 „crimen vacatura, a Metropolitano con-
 „firmentur, hæcque confirmatio Pon-
 „tificiorum diplomatum vices suppleat:
 „intra tempus vero præscriptum Metro-
 „politano unacum suis Suffraganeis
 „illum, quem ego ad Episcopatum no-
 „minavi, inauguret, si tamen ad Epi-
 „scopatus dignitatem requisitis prædi-
 „tus sit dotibus: Episcopi autem pro
 „Abbatiiis, aliisque beneficiis, ad quæ
 „nominandi jus mihi competit, in illis
 „diæcesibus, in quibus hæc beneficia
 „sita sunt, diplomata expediant, si vero
 „Episcopi id facere renuerint, ejusmodi
 „jus ad Archiepiscopum devolvatur:
 „porro

Sæcul. XVI. „porro ad alia beneficia, quorum col-
A.C. 1592. „latio aliis convenit, Archiepiscopi,
 „Episcopi, Capitula, Abbates, alique
 „sua jura integra servant: cessiones ve-
 „ro in aliorum favorem etiam reservata
 „pensione factas Ordinarii unacum clau-
 „sulis, & conditionibus in Romana Aula
 „usitatis recipiant.„ Postea Rex eo-
 dem edicto irritas declarabat omnes
 gratias, quæ a die, quo edicta ab Hen-
 rico III. sancita promulgabantur, Præ-
 sulibus, Abbatibus, & Capitulis fœ-
 deri addictis concessæ fuerunt; insuper
 idem Rex iudicibus injunxit, ut ha-
 rum gratiarum nullam rationem habe-
 rent, nec subditi, cujuscunque condi-
 tionis essent, hisce favoribus uteren-
 tur: denique statuit, ut omnes pari
 ratione præsentibus edictis pareant, nisi
 tanquam tranquillitatis publicæ per-
 turbatores castigari malint.

Nihilominus Henricus IV. cunctis,
 imo & rebellibus, quibus aliunde ad
 Parochias nominandi jus compete-
 bat, de illis disponendi libertatem reliquit,
 sibi tamen cetera beneficia, ad quæ
 ipsis alias nominandi facultas erat, ido-
 neis Viris conferendi jus reservabat,
 ea tamen lege, ut illi, quos ipse nomi-
 naturus esset, hujus nominationis con-
 firmationem ab Ordinariis impetrarent:
 proin juxta hujus edicti tenorem Rex
 tantam

tantam sibi auctoritatem arrogabat, ut ^{Sæcul.XVI.} cuilibet Episcopo intra suam Diæcesin A.C.1592. easdem, quas Papa, dispensationes largiendi facultatem attribueret, addita tamen hac conditione, ut hæ facultates a supremis Curiis confirmarentur: insuper Ordinariis injunxit, ut rerum gestarum seriem accurate conscriptam ad acta referri curarent, illarumque transumptum transmitterent cunctis ad beneficia promotis, hi vero evoluto mense præstent jusjurandum, sine quo cuncta eis concessa tanquam irrita habeantur. Eodem pariter edicto fancitum, ut nullus exterius, etsi in Regno habitat, ullum beneficium sine Regis consensu obtinere valeat, adeo, ut ejusmodi nominatio, a quocunque facta fuerit, omnino nulla sit. Denique Rex obsecundabat precibus quorundam Præfulum, qui ejus obsequio fideles e suis Diæcesibus per rebelles ejiciebantur, atque haud temere suspicabantur, an non illi, quibus vel ipsi, aut eorum Vicarii Generales ferventibus hisce tumultibus beneficia contulerant, propterea vexarentur, cum ordinariæ suæ jurisdictionis usu privati existerent; hinc Henricus declarabat, suaque auctoritate regia cuncta, tempore præfato gesta, tanquam legitima, ac jure facta confirmabat: verum omnia hæc edicta nullius

Sæcul. XVI. lius frugis, utilitatisque fuere, eo quod
A.C. 1592 effectui minime data fuissent; quippe
 nullum extat exemplum, quod vel ul-
 lus Metropolitæ Episcopus inauguravit,
 aut Episcopi ad Abbatias diplomata ex-
 pedierint.

§. X.

*Gondius Cardinalis, & Pisanus Mar-
 chio Romam profecti.*

*Thu. l. 103.
 Davil l. II.
 Mem. p. 98.*

Quamvis ex hisce edictis nonnulla Cu-
 riæ Romanæ molesta acciderent,
 nihilominus Henricus Rex in Ecclesiæ
 finum redeundi media exquirebat: ea-
 propter, cum Venetorum Rempubli-
 cam, & Magnum Etruriæ Ducem tan-
 quam hujus causæ Patronos invocare
 decrevisset, Cardinalem Gondium, &
 Pisanum Marchionem, quos hanc in
 rem jam dudum nominaverat, Romam
 ablegare statuit. Ergo hi Mense Octobri
 e Francia discedunt: ast ubi Ræticas
 alpes uterque superaverant, Pisanus
 Andesani ad Benacum ditionis venetæ
 lacum amœnissimo in loco substitit: Car-
 dinalis vero iter per Etruriæ ditionem
 prosequabatur, eo consilio, ut Magni
 Ducis opera quidam Cardinales, qui ad
 evertendum hoc negotium parati vide-
 bantur, ad hujus Legati studia pertraherentur:
 ast Catalaunense edictum tan-
 to opere summi Pontificis diplomati, ejus-
 que